

13/2/1977

«Pourvu que cela dure»

La frase que encapçala aquestes línies s'atribueix a la senyora Letizia Ramolino, mare de l'emperador Napoleó, que mai no perdé el seu magnífic accent cors: en francès correcte es «Pourvu que cela dure». Amb aquesta frase, «madame Mère» expressava el seu clarivident escepticisme respecte a la durada del poder i la posició elevada a què havien arribat els seus fills. Traduída al castellà es «Con tal que dure» (que una marcada tendència de la llengua parlada amplia a «Con tal de que dure»). I, en català, com ho hauríem de dir?

Segons els diccionaris de correspondències que hem consultat (Moll i Alberti) a «con tal que» correspon, en català, mentre, sempre que i amb que. En aquest cas concret, mentre sembla la solució més adequada: mentre durí! Però malgrat el signe d'admiració, al qual es pot fer correspondre en el llenguatge parlat un èmfasi molt intens, la frase ens apareix poc expressiva i fins i tot podria ésser interpretada amb un simple valor temporal o duratiu. Creiem, doncs, que no fóra pas desencertat de reforçar-la amb el mot *rai* —de que ens vam ocupar no fa gaire—, que ens resol tan bé algunes oracions interjeccionalis: Mentre durí, *rai*! una altra solució anàloga fóra *Si dura, *rai**. Els exemples següents, extrets de l'article *rai* del Diccionari Moll (el DCVB), semblen confirmar aquesta possibilitat: Mira que et mulles els peus. - Els peus, *rai*. Mentre no em mulli el cap. Si sabés el nom, *rai*. Si el podia haver, *rai*. Efectivament, si haviem de traduir aquestes frases al castellà o al francès, recorreriem segurament a les locucions de que hem fet q² uestió. Moll, a més, en indicar que el mot *rai* també és usat en occità, cita un exemple de Mistral, «Mes que vengo, *rai*», amb la següent traducció francesa: «Pourvu qu'il vienne, c'est bien».

En oracions subordinades és on tenen el seu lloc les dues altres solucions, amb que i sempre que, tal com podem veure en els exemples següents, del Diccionari Fabra: Ell ho farà avui mateix amb que li envieu un ajudant. Hi anirem demà, sempre que no plougui.

ALBERT JANE